

Landelijke vrijwillige beëindigingsregeling veehouderijlocaties (Vbr)

Reactie LTO Nederland op internetconsultatie

Algemeen

LTO Nederland wil via deze weg reageren op de Landelijke vrijwillige beëindigingsregeling (Vbr). Het is wederom een regeling voor bedrijven die willen stoppen. Voor bedrijven kan dit een aantrekkelijke manier zijn om hun bedrijf te beëindigen. Het belangrijkste punt wat LTO wil maken is dat dit slechts één onderdeel van een integrale aanpak (trappetje van Remkes innoveren, stoppen, verplaatsen, extensiveren) is. LTO wil juist perspectief voor de boeren die willen doorgaan of voor jonge boeren die het bedrijf willen overnemen. Het ontbreekt aan subsidieregelingen of veel belangrijker nog aan mogelijkheden om weer vergunningen voor veehouderijbedrijven af te geven en ook PAS melders en positief geweigerden te vergunnen. Het faciliteren van innovatie is bovendien veel kosten-effectiever dan het laten stoppen van bedrijven. Het mogelijk maken van innovatie en het vergunnen ervan zou prioriteit nummer 1 moeten zijn voor de nieuwe Minister. Dat is niet alleen voor de veehouders zelf belangrijk. Nederland is nog steeds toonaangevend in de wereld op het gebied van de veehouderij. Zonder perspectief voor de primaire sector verdwijnt dit en heeft dat ook gevolgen voor het agro- en foodcomplex. Zonder robuuste primaire sector wordt het steeds moeilijker om voldoende kennis te ontwikkelen en innovaties toe te passen.

Kritische succesfactoren.

Bij de LBV en bij LBV+ is er gewerkt met zaakwaarnemers. Volgens LTO heeft dit geholpen om veehouders succesvol te laten deelnemen. Het is daarom goed dat deze aanpak wordt gecontinueerd. Ze kunnen een goede brugfunctie vervullen tussen de veehouder en zijn adviseur en de overheid, niet alleen naar de Rijksoverheid maar ook naar de gemeenten. LTO denkt dat de zaakwaarnemers ook een positieve rol kunnen vervullen bij het verplaatsen van bedrijven of om innovatie mogelijk te maken.

De sociale impact van een bedrijfsbeëindiging op de veehouder en zijn familie is groot. Het is belangrijk dat bedrijfsadviseurs, zaakwaarnemers en medewerkers van de overheid zich daarvan bewust zijn in hun contacten met de veehouders die willen deelnemen.

Vlotte medewerking en duidelijkheid van de gemeente om de bestemming veehouderij te veranderen in een alternatieve bestemming is een andere succesfactor voor de regeling. Bij het vaststellen van de vergoeding voor de rechten is het belangrijk dat deze marktconform is omdat dit een grote invloed heeft op de deelname bereidheid van ondernemers. We willen daar als sector graag over meedenken.

Verdwijnen van goede locaties door systematiek van de gecorrigeerde vervangingswaarde

De systematiek van de gecorrigeerde vervangingswaarde leidt ertoe dat de regeling minder aantrekkelijk is voor oudere stallen en voordeliger is voor nieuwere stallen. Dat heeft ertoe geleid dat een aantal hele mooie moderne bedrijven op goede locaties gestopt zijn. Waarbij het ook nog zo is dat deze bedrijven minder emitteren dan verouderde stallen. Dat maakt het beleid

minder effectief. Dat is voor de structuur van de sector eeuwig zonde. LTO geeft de voorkeur aan de beëindiging van “verouderde locaties”. Bij de discussie over het landbouwakkoord is er nagedacht over behoud van goede locaties (A-B-C). Het is jammer dat dit niet op tijd is uitgewerkt voor de LBV+ en LBV- regeling. Voor deze nieuwe regeling is de uitwerking nog niet te laat. We verzoeken u daarom om op korte termijn daar met de sector het gesprek over aan te gaan.

Verdwijnen melkveebedrijven rondom Natura 2000 gebieden

Rondom een aantal Natura 2000 gebieden dreigt de melkveehouderij te verdwijnen, terwijl deze sector hard nodig is voor het realiseren van andere maatschappelijke doelen. Denk bijvoorbeeld aan waterkwaliteit- en kwaliteit, natuur en landschap, en in Zuid- Limburg aan het voorkomen van erosie. Er wordt op dit moment te weinig handelingsperspectief gegeven aan deze bedrijven hoe ze wel een toekomstbestendig bedrijf rondom Natura 2000 kunnen realiseren. Het zou jammer zijn als ze nu vanwege het ontbreken van perspectief, gaan stoppen, terwijl later blijkt dat ze nodig waren om de integrale gebiedsdoelen te bereiken. Benut het komend jaar om dat perspectief wel te geven zodat melkveehouders een weloverwogen keuze kunnen maken.

Uitwerking van de regeling in de praktijk

In deze regeling handhaaft u de systematiek van de gecorrigeerde vervangingswaarde. Daarmee blijft het zo dat de regeling aantrekkelijker is voor nieuwere stallen. Uit de aanvragen die bij RVO zijn ingediend voor deelname aan de huidige beëindigingsregelingen blijkt dat voornamelijk de melkveehouderij achterblijft. Terwijl juist deze sector op dit moment te kampen heeft met de gevolgen van het verlies van derogatie en zij niet voor niets een [‘crisisplan mestaanpak’](#) heeft gepresenteerd waar nog steeds uitvoering aan gegeven wordt. Blijkbaar is de regeling minder aantrekkelijk voor deze sector.

Bij overtekening van deze nieuwe regeling krijgen die locaties voorrang waarbij met de minste euro’s de meeste stikstofemissie vermeden wordt. Daarmee zouden “oudere” stallen eerder in aanmerking kunnen komen dan nieuwere stallen. Dat is positief. De vraag is of dat daadwerkelijk zo is? Is daar een praktijktoets op uitgevoerd en is daarin meegenomen of iedere sector dan ook nog kans maakt of sommige sectoren achteraan moeten aansluiten in de rij?

Bedrijven in de zone van 1000 meter

De regeling geeft voorrang aan bedrijven die in een zone zitten van 1000 meter. Daar kan LTO Nederland zich in vinden. Dat is de meest effectieve manier om de depositie op stikstofgevoelige Natura 2000 te verminderen. Kanttekening is dat deze bedrijven naar alle waarschijnlijkheid bijna allemaal in aanmerking kwamen voor de LBV+. Daar hebben ze geen gebruik van gemaakt. Grote vraag is of deze regeling nu wel aantrekkelijk genoeg is om bedrijven te laten stoppen? Wellicht is het mogelijk om meer flexibiliteit toe te passen, door het bijvoorbeeld mogelijk te maken dat gemengde bedrijven met één tak stoppen in plaats van het hele bedrijf. Belangrijk is dat in deze zone ook actief wordt ingezet op innovatie, extensivering en verplaatsing. Er is nu weliswaar een verplaatsingsregeling maar die is tot nu toe weinig succesvol.

Het inplaatsen op een nieuwe locatie is vergunning-technisch bijna onmogelijk. Naast een verplaatsingsregeling is er ook een goede inplaatsingsregeling (inclusief faciliteren van vergunningen) noodzakelijk. Er moet daarom een koppeling gelegd worden tussen de eerder

benoemde A-B-C systematiek en de verplaatsingsregeling met daarbij grondbeleid en kavelruil. Voor locaties met oude stallen zijn de provinciale stoppersregelingen die gebaseerd zijn op de taxatiewaarde van een bedrijf soms aantrekkelijker. Zorg ervoor dat beide regelingen tegelijkertijd open staan, zodat veehouders een goede keuze kunnen maken.

Tot slot

Er is structuurbeleid nodig om verouderde stallen te saneren en moderne stallen en goede locaties te behouden voor de toekomst en innovaties te faciliteren. Structuurbeleid voor de landbouw is niet alleen nodig voor locaties maar ook voor grond. Dat geldt voor de melkveebedrijven die verplaatsen als voor de melkveehouders die op hun huidige locatie willen blijven. Door de vele claims op landbouwgrond ligt er een complexe grondpuzzel. Bij deze puzzel moet landbouw als evenwaardig doel worden meegenomen. In onze ogen kunnen vrijwillige kavelruiltrajecten en meer verplichtend instrumentarium van de landinrichting helpen om deze puzzel te leggen.

*9 februari 2026
Elzemieke Gerritsen
Herman Litjens*